

Sygn. akt I ACa 121/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Sobierajski (spr.)
Sędziowie:	SSA Andrzej Struzik SSA Paweł Rygiel
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. H.

przeciwko M. K. (1) i M. K. (2)

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 25 października 2013 r. sygn. akt I C 908/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz każdego z pozwanych kwoty po 2.970 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **przyznaje adwokatowi W. M. z sum Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Nowym Sączu kwotę 3.653,10 zł (trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt trzy złote 10/100) w tym 683,10 zł podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu apelacyjnym.**

I A Ca 121/14

UZASADNIENIE

Powódka M. H. wystąpiła z pozwem o ochronę dóbr osobistych oraz o zapłatę skierowanym przeciwko pozwany M. K. (1) oraz M. K. (2), domagając się zobowiązania pozwanych do złożenia w formie pisemnej przeprosin o treści: „M. K. (1) i M. K. (2) przepraszają M. H. za (...)” – oraz przesłania tak sformułowanej treści listem poleconym w terminie 2

tygodni od uprawomocnienia się wyroku. Wniosła nadto o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych solidarnie kwoty 200 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy, ból i cierpienie oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Roszczenie powódki związane było z posiadaniem od lat 70-tych działki nr (...) położonej w N., którą nabyła wraz z mężem na podstawie nieformalnej umowy od J. S.. Po śmierci zbywcy i podziale po nim spadku, spadkobierczyni M. K. (2) zbyła w 2001 roku nieruchomość będącą w posiadaniu powódki i jej męża pozwanemu M. K. (1).

W ocenie powódki zachowanie pozwanej M. K. (2) naruszało jej dobra osobiste i polegało na zbyciu nieruchomości pozwanemu, podczas gdy pozwana posiadała świadomość, że nieruchomość będąca przedmiotem zbycia została wcześniej nabyta i pozostaje w posiadaniu rodziny powódki.

W ocenie powódki również zachowanie pozwanego M. K. (1) przyczyniło się do śmierci jej męża w 2005 roku. Nadto w sierpniu 2006 roku pozwany wtargnął na działkę (...), wywiózł znajdujące się tam ruchomości powódki i rozkradł część sprzętów co naruszyło jej prawo do prywatności i nietykalności mieszkania gdyż bez tytułu prawnego naruszył jej posiadanie, pomimo iż wiedział, że nieruchomość od lat 80-tych jest we władaniu powódki i jej męża.

Pozwani M. K. (2) oraz M. K. (1) wnieśli o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem wydanym w dniu 25 października 2013 troku oddalił powództwo w całości, zasądza od powódki M. H. na rzecz pozwanych M. K. (1) i M. K. (2) kwoty po 377 zł (trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) oraz solidarnie na ich rzecz kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, przyznał ze środków Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu adw. W. M. kwotę 4.870,80 zł (cztery tysiące osiemset siedemdziesiąt złotych 80/100) brutto w tym kwotę 910,80 zł (dziewięćset dziesięć złotych 80/100) podatku od towarów i usług – tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powódce z urzędu,

Wyrok powyższy został wydany w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Powódka M. H. wraz z mężem J. H. (1) od lat 70-tch XX wieku była w posiadaniu nieruchomości obejmującej działkę ewidencyjną nr (...) położoną w N.. Działka ta stanowiła własność J. S., na podstawie dziedziczenia po ojcu F.. Na początku lat 70-tych powódka z mężem objęła nieruchomość w posiadanie. W 1982 roku powódka zawarła z J. S. umowę nabycia powyższej działki w zwykłej formie pisemnej. Strony umowy nieformalnej nie zawarły jednak umowy w formie aktu notarialnego. W dacie objęcia nieruchomości w posiadanie działka nr (...) w N. była częściowo zabudowana drewnianym budynkiem mieszkalnym oraz zabudowaniami gospodarczymi. Rodzina powódki potrzeby mieszkaniowe zaspokajała na nieruchomości siedliskowej położonej w K., która obecnie stanowi własność syna powódki W. H.. Działka nr (...) w N. wykorzystywana była przez powódkę i jej rodzinę wyłącznie w celach gospodarczych oraz magazynowych. Mąż powódki hodował tam barany i owce w szopie pod zadaszeniem, składował tam płody rolne, m.in. siano, które nie mieściło się w zabudowaniach w K.. Mąż powódki przetrzymywał tam także sprzęty rolnicze: wóz drabiniasty z metalowymi kołami, kopiarkę konną do ziemniaków, pług. Mąż powódki planował wybudować na działce w N. dom dla córki, dlatego składował tam materiały budowlane, m.in. pustaki, drut, żwir, wapno. Na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku Sądu Rejonowego w Limanowej z dnia 28 października 1999 roku w sprawie do sygn. akt. Ns 622/99 spadek po J. S. nabyli w częściach ułamkowych jego krewni w linii bocznej w tym pozwana M. K. (2). W wyniku umowy darowizny i umowy zniesienia współwłasności z dnia 04 lipca 2000 roku zawartej w formie aktu notarialnego Rep A nr (...) pozwana M. K. (2) nabyła na wyłączną własność majątek po J. S. w tym działkę nr (...) położoną w N.. Aktem notarialnym z dnia 31 maja 2001 roku, Rep A nr (...) - umowa sprzedaży – pozwany M. K. (1) nabył od pozwanej M. K. (2) działkę ewidencyjną nr (...) w N.. Przed nabyciem nieruchomości M. K. (1) jako pełnomocnik właścicielki M. K. (2) oferował powódce i jej mężowi nabycie działki nr (...) lecz oni nie wyrazili woli twierdząc, iż i tak działka ta stanowi ich własność przez zasiedzenie. Po nabyciu nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) w N. pozwany M. K. (1) wzywał posiadaczy, tj. powódkę i jej męża J. H. (1) do opuszczenia nieruchomości i opróżnienia z rzeczy. Powódka i jej rodzina nie dostosowali się wówczas do tego żądania. W związku z aktem notarialnym z dnia 31 maja 2001 roku i faktem nabycia własności działki nr (...) przez pozwanego

M. K. (1) powódka składała kilka wniosków o stwierdzenie, iż nabyła ona prawo własności tej nieruchomości przez zasiedzenie.

Żaden z wniosków o zasiedzenie złożonych przez powódkę nie został uwzględniony. Wnioski te były rozpatrywane w toku dwuinstancyjnym, w związku z odwołaniami powódki, sprawy były rozpatrywane także przez Sąd Najwyższy. Od czasu nabycia nieruchomości przez pozwanego M. K. (1) powódka wszczyniała liczne postępowania sądowe oraz składała zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na szkodę jej oraz jej rodziny związanych z nabyciem tytułu prawnego do działki, co w jej ocenie było bezprawne. Począwszy od 2003 roku do roku 2006 Prokuratura Rejonowa w Limanowej prowadziła kilka postępowań na skutek zawiadomień powódki, które kończyły się odmową wszczęcia postępowania lub umorzeniem:

- sygn. Ds. 923/03 dot. wyłudzenia poświadczenia nieprawdy w dniach 4 i 10 lipca 2000 roku oraz 31 maja 2001 roku podczas sporządzania aktów notarialnych w L. – prawomocnie zakończone postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2003 roku,

- sygn. Ds. 1149/04 dotyczące złożenia przez M. K. (1) fałszywych zeznań w sprawie o sygn. Ds. 923/03 w dniu 21 sierpnia 2001 roku - zakończone wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa – niezaskarżone przez M. H.,

- sygn. Ds. 367/06 dotyczące m.in. składania fałszywych zeznań przez M. K. (1) w sprawie o sygn. Ds. 923/03 oraz wyłudzenia poświadczenia nieprawdy w dniach 4 i 10 lipca 2000 roku oraz 31 maja 2001 roku podczas sporządzania aktów notarialnych w L. – zakończone wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa – utrzymanym w mocy przez Sąd Rejonowy w Limanowej w dniu 27 czerwca 2006 roku.

Powódka dążyła do podważenia aktów prawnych, na podstawie których pozwany M. K. (1) nabył nieruchomość stanowiąca działkę nr (...) w N.. Pozew w sprawie o uznanie czynności sprzedaży nieruchomości za bezskuteczną został oddalony. Skarga o wznowienie powyższego postępowania została odrzucona. W maju 2003 roku pozwany M. K. (1) dysponując tytułem prawnym do nieruchomości – tj. działki ewidencyjnej nr (...) na podstawie aktu notarialnego z dnia 31 maja 2001 roku wniósł pozew do Sądu Rejonowego w Limanowej przeciwko M. H. i J. H. (1) o wydanie nieruchomości i opróżnienie z należących do nich przedmiotów. W toku tej sprawy w dniu 28 maja 2005 roku zmarł mąż powódki J. H. (1). Wyrokiem z dnia 28 listopada 2005 roku do sygn. akt I C 238/05 Sąd Rejonowy w Limanowej Wydział I Cywilny nakazał M. H. wydać w stanie wolnym M. K. (1) zabudowaną nieruchomość położoną w N., oznaczoną jako działka ewidencyjna nr (...), obj. KW nr (...)i nie wykonywać na tej nieruchomości jakichkolwiek aktów posiadania. M. H. została także zobowiązana do usunięcia z powyższej nieruchomości pustaków, żwiru i wapna – w terminie do tygodnia od uprawomocnienia się wyroku - a w przypadku niewykonania w tym terminie wyrok upoważniał M. K. (1) do usunięcia tych przedmiotów na koszt posiadacza. M. H. nie była obecna na ogłoszeniu wyroku, była reprezentowana zaś przez profesjonalnego pełnomocnika. M. H. wyrok w zakresie powyższego rozstrzygnięcia zaskarżyła apelacją, którą Sąd Okręgowy w Nowym Sączu orzeczeniem z dnia 9 lutego 2006 roku do sygn. III Ca 17/06 oddalił.

Z dniem 9 lutego 2006 roku wyrok Sądu Rejonowego w Limanowej nakazujący powódce wydanie i opróżnienie nieruchomości uzyskał walor prawomocności. Skarga kasacyjna M. H. od orzeczenia Sądu Okręgowego została odrzucona postanowieniem z dnia 27 lipca 2008 roku sygn. III CNP 20/06. Na początku 2006 roku pozwany wezwał syna powódki W. H. do opuszczenia nieruchomości w N. stanowiącej działkę nr (...) oraz opróżnienia z rzeczy tam pozostawionych. Syn powódki po odebraniu kluczy od pozwanego zabrał tylko część rzeczy. W dniu 7/8 sierpnia 2006 roku pozwany M. K. (1) wraz z pracownikami dysponując prawomocnym wyrokiem sądowym upoważniającym go do opróżnienia działki, wszedł na teren nieruchomości i podjął starania o objęcie jej w posiadanie. Pozostawione na działce rzeczy powódki, tj.: wóz drabiniasty konny, koparkę konną do ziemniaków, kilka wozów siana, żwir, pustaki oraz wapno zagazane na podwórku, pracownicy pozwanego wywieźli na tzw. kamieniec, tj. wolny plac pomiędzy drogą a rzeką nieopodal działki. Plac nie był ogrodzony ani strzeżony. Pozwany nie poinformował powódki o wywiezieniu rzeczy, nie przetransportował rzeczy na posesję powódki w N., ponieważ obawiał się reakcji

powódki oraz jej rodziny wobec konfliktowych relacji pomiędzy nimi oraz licznych postępowań sądowych uprzednio już się toczących. Powódka i jej syn dowiedzieli się o wywiezieniu rzeczy po około 2, 3 dniach. Część rzeczy syn powódki zwiózł następnie na działkę siedliskową w K.. W dniu 11 sierpnia 2006 roku złożył pozew o ochronę posiadania przeciwko pozwanemu. Po objęciu działki w posiadanie przez pozwanego powódka nadal wszczyniała postępowania sądowe oraz dążyła do podważenia tytułu pozwanego do działki, jak również składała zawiadomienia o popełnieniu przez pozwanego przestępstw na jej szkodę wynikłych z opróżnienia działki z jej rzeczy. Składała wnioski o wznowienie postępowań już zakończonych. Po opróżnieniu działki z rzeczy wszczyniała kolejne postępowania przeciwko pozwanemu tym razem składając zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na jej szkodę, związane ze wydarzeniami z sierpnia 2006 roku. Od 2006 do 2013 roku powódka wszczęła kilka kolejnych postępowań prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Limanowej:

- sygn. Ds. 1438/06 – dotyczące kradzieży elementów konstrukcyjnych budynku gospodarczego w dniu 8 sierpnia 2006 roku w N. – zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia – utrzymanym w mocy postanowienie, Sądu Rejonowego w Limanowej,

- sygn. Ds. 510/08/D dotyczące wyłudzenia poświadczenia nieprawdy w dniach 4 i 10 lipca 2000 roku oraz 31 maja 2001 roku podczas sporządzania aktów notarialnych w L., tj. przestępstwo z art.272 kk zakończone postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia - niezaskarżone przez M. H.,

- sygn. Ds. 1695/08 dotyczące kierowania przez M. K. (1) za pośrednictwem telefonu gróźb pozbawienia życia w dniu 4 września 2006 roku w K. - postępowanie zakończono postanowieniem o odmowie wszczęcia dochodzenia, dnia 9 marca 2009 roku odmówiono podjęcia na nowo przedmiotowego postępowania na wniosek M. H.,

- sygn. Ds. 216/09 – w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci J. H. (1) – odmówiono wszczęcia śledztwa, postanowienie Prokuratury utrzymane w mocy orzeczeniem Sądu Rejonowego w Limanowej z dnia 20 maja 2009 roku,

- sygn. Ds. 1119/10/D w sprawie doprowadzenia J. i M. H. w dniu 31 maja 2001 roku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci dz. ewid. Nr(...)w N. przez M. K. (1) w związku z przeniesieniem na niego na mocy aktu notarialnego własności wskazanej działki o wartości 80 000 złotych - zakończone umorzeniem postępowania utrzymanym w mocy orzeczeniem sądu,

- sygn. Ds. 814/12 dotyczące kradzieży w dniu 8 sierpnia 2006 roku w N. różnego rodzaju przedmiotów na szkodę M. H. i J. H. (1) oraz doprowadzenia ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przy sprzedaży działki nr (...) w N. – zakończone odmową wszczęcia dochodzenia. **Nie toczyły się postępowania w przedmiocie niepokojenia powódki przez pozwanego.** Pomimo, iż zawiadomienia nie zostały uwzględnione, ponieważ kończyły się odmową wszczęcia postępowania, w dniu 14 maja 2013 roku powódka złożyła kolejne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia kradzieży przez pozwanego w sierpniu 2006 roku. Zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na szkodę powódki były kierowane także do Policji w M.. Od 2005 roku zostało złożonych kilka zawiadomień:

- (...)(...)w sprawie kradzieży desek przez M. K. (1) na szkodę M. H. – zakończone odmową wszczęcia z dnia 24 sierpnia 2006 roku,

- (...)(...)w sprawie kierowania gróźb karalnych przez M. K. (1) w stosunku do M. H. - zakończone odmową wszczęcia dochodzenia z dnia 23 listopada 2008 roku,

- (...)(...)w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci J. H. (1) - zakończone odmową wszczęcia śledztwa z dnia 26 marca 2006 roku,

- (...)(...)w sprawie doprowadzenia M. i J. H. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w dniu 31 maja 2001 roku poprzez sprzedaż działki nr (...) w N. – postanowienie o umorzeniu wydane przez Prokuraturę w dniu 30 listopada 2010 roku,

- (...)(...) w sprawie złośliwego niepokojenia M. H. w dniu 23 lipca 2010 roku przez M. K. (1), który nadużywał sygnału dźwiękowego w samochodzie osobowym bez uzasadnionej przyczyny w celu dokuczenia - zakończone wyrokiem Sądu Rejonowego w Limanowej z dnia 4 listopada 2010 roku sygn. II W 695/10,

- (...)(...)w sprawie złośliwego niepokojenia M. H. przez M. K. (1) w dniu 4 marca 2011 roku zakończone odstąpieniem od kierowania wniosku o ukaranie,

- (...)(...)Ds. 826/13 w sprawie kradzieży z działki nr (...) w N. przedmiotów na niej składowanych w postaci: wozu i przewracarki, 4 wozów siana oraz materiałów budowlanych w bliżej nieokreślonej ilości tj. pustaki, drut zbrojeniowy, wapno, żwir, w dniu 8 sierpnia 2006 roku o łącznej wartości 40 000 złotych oraz w sprawie doprowadzenia M. i J. H. (1) w nieustalonym dniu i miesiącu pomiędzy 2001 i 2006 rokiem w N. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w związku ze sprzedaż działki nr (...) o wartości 80 000 złotych - zakończone odmową wszczęcia dochodzenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa. M. H. zamieszkuje z synem w K.. Utrzymuje się z emerytury. Od lat 90-tych XX wieku pobierała ona rentę uzyskaną w związku z przekazaniem gospodarstwa synowi. Po śmierci męża w 2005 roku korzystała z konsultacji psychologicznych. W 2006 roku psycholog zalecił leczenie psychiatryczne, które podjęła.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie zostały przez strony podważone, akt Sądu Rejonowego w Limanowej w sprawie do sygn. I C 238/05, zeznań świadka W. H. syna powódki, który mimo bliskich relacji z powódką oraz skonfliktowania z pozwanym złożył w znacznej części rzeczowe i wiarygodne zeznania. Wskazał bowiem jakie rzeczy ruchome powódki i jej rodziny były na działce nr (...) w N. składowane, które z nich zostały wywiezione, jaka część była zniszczona, wyjaśnił, że pustaki były składowane na działce w N. od ponad 15 lat, przyznał, że po wyroku nakazującym wydanie działki był po klucze u pozwanego i wywiózł część rzeczy, ale było to około 3 miesiące po opróżnieniu działki przez pozwanego. Sąd nie dał natomiast wiary tej części zeznań, w których świadek W. H. odniósł się do zarzutu złośliwego niepokojenia jego matki przez pozwanego M. K. (1) poprzez nieuzasadnione używanie klaksonu samochodowego gdyż nie był świadkiem żadnych takich sytuacji. Nie był on też świadkiem kierowania przez pozwanego M. K. (1) grózb do powódki, a informacje w tym zakresie posiadał on jedynie z przekazu matki. Z informacji policji oraz prokuratury wynika, iż brak było danych uzasadniających wszczęcie w tym przedmiocie postępowania karnego o przestępstwo lub skierowania wniosku o ukaranie za wykroczenie. Nie dał wiary sąd I instancji zeznaniom powódki, które były nacechowane poczuciem krzywdy, oparte na założeniu bezprawnego posiadania działki nr (...) w N. przez pozwanego M. K. (1) oraz wyrządzonej w związku z tym jej szkodzi. Obarczyła również pozwanego M. K. (1) odpowiedzialnością za pogorszenie jej stanu zdrowia oraz śmierć męża. Nie zostały potwierdzone żadnym dowodem jej zeznania o złośliwym niepokoieniu przez pozwanego, kierowaniu przez M. K. (1) pod jej adresem grózb karalnych, pogorszeniu stanu zdrowia w związku z zachowaniem pozwanego. Za wiarygodne natomiast uznał sąd I instancji zeznania pozwanego M. K. (1) który wyjaśnił że, kiedy podejmował on czynności opróżnienia działki, dysponował prawomocnym i wykonalnym tytułem w postaci wyroku sądowego ze sprawy I C 238/05 Sądu Rejonowego w Limanowej. Zaprzeczył też, by złośliwie niepokoił powódkę i groził jej, co koresponduje z informacjami udzielonymi przez KPP w M. oraz Prokuraturę Rejonową w Limanowej. Jak bowiem wynika z wywiadów (policji i prokuratury) powódka inicjowała szereg zawiadomień do organów ścigania w tym zakresie. Logicznie oceniając, gdyby takie zdarzenia ze strony pozwanego miały miejsce, to postępowania przygotowawcze byłyby prowadzone i formułowano by przeciwko pozwanemu akty oskarżenia do sądu. Powódka tymczasem nie wykazała, aby kiedykolwiek sformułowano przeciwko pozwanemu akt oskarżenia. Sąd oddalił wniosek powódki o przesłuchanie świadków W. K. i T. K. jako zmierzające do przewłoki postępowania. Przesłuchania tych świadków domagała się powódka składając wniosek dopiero w piśmie procesowym, jednak świadkowie ci nie stawili się na wezwanie Sądu. Na rozprawie z dnia 30 lipca 2013 roku pełnomocnik powódki domagał się następnie przesłuchania w charakterze świadka T. K. w miejsce M. K. (3), podając że takie jest prawidłowe imię świadka. Świadców ci, nie widzieli wywożenia ruchomości.

Sprawa toczyła się od lipca 2012 roku, wniosek o słuchanie świadków został zgłoszony dopiero w czerwcu 2013 roku, czyli po roku od wytoczenia powództwa. Ponieważ świadkowie mogli zostać zawnioskowani wcześniej, nie stawili

się na wyznaczony termin rozprawy. Sąd I instancji oddalił również wniosek pełnomocnika powódki o odroczenie rozprawy celem oczekiwania na wynik sprawy Ds 826/13 (k. 204) albowiem dalsze oczekiwanie zmierzało do nieuzasadnionej zwłoki.

W oparciu o te ustalenia uznał sąd I instancji uznał powództwo za nie uzasadnione.

Roszczenie w stosunku do M. K. (2) zostało wywiedzione z faktu zbycia przez nią nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) (będącą w posiadaniu powódki na podstawie nieformalnej umowy sprzedaży od poprzednika prawnego pozwanej) na rzecz pozwanego M. K. (1), pomimo świadomości, iż działka ta została nieformalnie nabyta i użytkowana przez powódkę. Roszczenie w stosunku do M. K. (1) zostało wywiedzione ze zdarzenia z dnia 7/8 sierpnia 2006 roku, kiedy pozwany podjął czynności zmierzające do odzyskania posiadania nieruchomości stanowiącej formalnie jego własność na podstawie umowy nabycia nieruchomości zawartej z pozwaną M. K. (2). W czasie dokonywania tych czynności pozwany dysponował prawomocnym wyrokiem nakazującym powódce wydanie mu nieruchomości oraz opróżnienie z jej rzeczy na niej posadowionych.

Powódka domagała się ochrony dóbr osobistych pod postacią prawa do nietykalności mieszkania oraz prawa do prywatności. W ocenie Sądu z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż na działce nr (...) położonej w N. powódka ani jej rodzina nie mieszkali. Centrum ich spraw życiowych stanowiła działka siedliskowa, która mieściła się w K., gdzie obecnie mieszka syn powódki W. H. i powódka. Działka w N. stanowiła zaś jedynie zaplecze gospodarcze rodziny powódki, ponieważ tam mieściła się szopa, w której J. H. (2) hodował barany, tam składowane były sprzęty rolnicze oraz płody rolne, które nie mieściły się w K., a były sukcesywnie zwożone, kiedy w miejscu zamieszkania powódki kończyły się zapasy. W budynku na działce w N. rodzina powódki nie nocowała. Była tam kuchenka, lecz tylko dla celów gospodarstwa. Energia elektryczna była doprowadzona przed objęciem w posiadanie, gaz został doprowadzony na działkę w związku z rozbudową sieci w całej wsi. Skoro zatem na działce nr (...) w N. powódka nie zaspokajała swoich potrzeb mieszkaniowych, nie przebywała tam stale, a po śmierci męża działka tylko sporadycznie była doglądana przez powódkę lub jej syna to nie można uznać zdaniem sądu I instancji, by dobra osobiste powódki, tj. prawo do prywatności i nietykalności mieszkania zostały naruszone.

M. K. (2) nabyła prawo własności działki nr (...) w N. na podstawie dziedziczenia po J. S., następnie w maju 2001 roku dokonała zbycia własności działki nr (...) na rzecz pozwanego M. K. (1), wykonując przysługujące jej uprawnienie właścicielskie do dysponowania nieruchomością. Na skutek zbycia nieruchomości na rzecz M. K. (1), nie zostało naruszone posiadanie powódki, a odpowiednie czynności pozwany M. K. (1) podjął dopiero w sierpniu 2006 roku po uprawomocnieniu się wyroku w sprawie I C 238/05. Wyrok Sądu Rejonowego w Limanowej z dnia 28 listopada 2005 roku sygn. I C 238/05 obligował M. H. do wydania i opróżnienia działki w terminie tygodnia do prawomocności orzeczenia, a w razie niewykonania powyższego w terminie, M. K. (1) był uprawniony do podjęcia takich czynności na koszt zobowiązanej. Podczas ogłoszania wyroku byli obecni pełnomocnicy stron, którym zostały doręczone także orzeczenia Sądu II instancji utrzymujące zasadnicze wyrzeczenia w mocy. Wyrok z dnia 28 listopada 2005 roku uzyskał walor prawomocności w dniu 9 lutego 2006 roku. W terminie tygodnia od tej daty, czyli do 16 lutego 2006 roku powódka była zobligowana wydać opróżnioną nieruchomość. Nie uczyniła tego, a zatem po upływie tygodnia w świetle prawa, na podstawie prawomocnego i wykonalnego wyroku M. K. (1) był umocowany do wejścia w posiadania działki oraz podjęcia czynności zmierzających do opróżniania działki z rzeczy powódki. Pozwany podjął takie kroki dopiero po upływie 6 miesięcy, tj. w sierpniu 2006 roku, po uprzednim jak zeznał wezwaniu powódki i jej syna do dobrowolnego opróżnienia nieruchomości. Stanowi to o przyjęciu, że zachowanie M. K. (1) nie było bezprawne. Nie zostało dowiedzione, by w późniejszym okresie pozwany dopuścił się zachowań, które mogłyby naruszyć dobra osobiste powódki. Wszelkie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zaboru mienia, gróźb karalnych, złośliwego niepokojenia, zostały zakończone odmową wszczęcia lub umorzeniem postępowania z uwagi na brak dostatecznych informacji o popełnieniu czynu zabronionego. Brak było też związku przyczynowego pomiędzy stanem zdrowia psycho-somatycznego powódki oraz postępowaniem pozwanych. Powódka otrzymała rentę w latach 90-tych w zamian za przekazanie gospodarstwa synowi, czyli w trybie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. Nr 71. poz. 342).

Te okoliczności skutkowały o oddaleniu powództwa.

Orzekając o kosztach Sąd zastosował zasadę odpowiedzialności za wynik procesu z art.98 k.p.c.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 28 maja 1982 roku prawo o adwokaturze (Dz. U nr 146 poz. 1188 z 2009r.) oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz.491) w związku ze zwolnieniem powódki od kosztów sądowych Sąd zasądził na rzecz adw. W. M. ze środków Skarbu Państwa kwotę 4 870,80 złotych, w tym 910,80 złotych podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka, która zaskarżyła wyrok sądu I instancji w części oddalającej powództwo i orzekającej o kosztach postępowania i wyrokowi zarzuciła

naruszenie przepisów postępowania a to :

-art. 217, 227, 232 kpc przez oddalenie wniosków dowodowych w postaci przesłuchania świadków T. K. i W. K. co pozwoliłoby na ustalenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz orzeczenia Sądu Rejonowego w Limanowej , które miało być wydane w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie w sprawie Ds. 826/13

- art. 328 § 2 kpc przez brak ustalenia okoliczności istotnych dla rozpoznania sprawy w szczególności ,że powódka była właścicielką ruchomości usuniętych przez pozwanego oraz ,że była posiadaczką samoistną spornej nieruchomości i dowolne ustalenie ,że pozwany był uprawniony do wejścia na przedmiotową działkę i pozbawienia posiadania powódki oraz ,że pozwany nie dopuszcza się złośliwych zachowań względem powódki a nadto ,że nieruchomość w N. była wykorzystywana wyłącznie we celach gospodarczych oraz magazynowych

- art. 102 kpc przez jego niezastosowanie

2. Naruszenie prawa materialnego a to art. 23 i 24 kc przez ich niewłaściwe zastosowanie i wykładnię i przyjęcie ,że zachowanie pozwanych nie stanowi naruszenia dóbr osobistych powódki.

Z powołaniem się na te zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest nie uzasadniona.

W pierwszej kolejności zakres zarzutów apelacji obliguje Sąd Apelacyjny do odniesienia się do przypisywanego sądowi I instancji naruszenia przepisów postępowania. Ta grupa zarzutów jest nieuzasadniona. O ile można się zgodzić ,że argumentacja przywołana przez sąd I instancji na okoliczność oddalenia wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków oraz dowodu z orzeczenia sądu jest nieprzekonywującą gdyż w sytuacji gdy strona chce określonym dowodem wykazać fakt istotny dla rozpoznania sprawy, a nie zachodzi prekluzja dowodowa, to nie można twierdzić ,że przeprowadzenie tych dowodów spowoduje nieuzasadnioną zwłokę w rozpoznaniu sprawy , gdyż każde odroczenie rozprawy w celu przeprowadzenia kolejnych dowodów takie opóźnienie wywołuje. Zarzut pominięcia wniosków dowodowych jest jednak nieuzasadniony z innych względów. Zgodnie z postanowieniami art. 227 kpc przedmiotem dowodu są fakty istotne dla rozpoznania sprawy. Zakres rozpoznania sprawy wyznacza żądanie pozwu i okoliczności przywoływane na uzasadnienie żądania pozwu. O ile strona przeciwna zaprzecza tym faktom to na stronie powodowej zgodnie z regułami dowodowymi wymienionymi w art. 6 kc ciąży obowiązek ich wykazania środkami dowodowymi. W realiach niniejszej sprawy powódka dochodziła dóbr osobistych a przez fakt ich naruszenia postrzegala zbycie nieruchomości znajdującej się w jej posiadaniu przez pozwaną M. K. (2) oraz przez wtargnięcie przez M. K. (1) na działkę (...), wywiezienie znajdujących się tam ruchomości powódki i rozkradnięcie części sprzętów co naruszyło jej prawo do prywatności i nietykalności mieszkania gdyż pozwany bez tytułu prawnego naruszył jej

posiadanie. Tak określona podstawa faktyczna żądania ochrony dóbr osobistych wskazywała, że już na samych twierdzeniach pozwu powództwo nie mogło ulec uwzględnieniu gdyż naruszenie praw o charakterze majątkowym nie może być co do zasady chronione na podstawie art. 24 kc. Skoro zatem wnioski dowodowe miały zmierzać do wykazania tych faktów, to jako nieistotne dla rozpoznania sprawy podlegały oddaleniu gdyż tak przytoczona podstawa żądania nie mogła stanowić o uwzględnieniu powództwa. O ile zatem zgłaszane wnioski dowodowe zmierzały do wykazania innych okoliczności faktycznych niż przywoływane w pozwie i dalszym posterowaniu na uzasadnienie powództwa, to w tezie dowodowej winny być przywołane te inne okoliczności. Tymczasem powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wskazała tylko we wniosku (k-199), że wnioskuje o przesłuchanie świadków na okoliczności związane z naruszeniem dóbr osobistych powódki, zakresem naruszenia. Inne okoliczności faktyczne niż dotychczas wskazywane nie zostały przywołane. Odnośnie dowodu z orzeczenia sądu również nie sposób przyjąć, że ma ono dowodzić innych faktów niż stanowiące podstawę powództwa w szczególności okoliczności dotyczących nękania powódki przez pozwanego przez używanie sygnału dźwiękowego. Z tych względów zarzut pominięcia wniosków dowodowych jawi się jako nieuzasadniony.

Nie sposób również przypisać sądowi I instancji naruszenia art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 233 § 1 kpc. Naruszenie art. 328 § 2 kpc jest możliwe tylko wtedy gdy z uzasadnienia sądu nie sposób wyprowadzić jaka była podstawa faktyczna i prawna rozstrzygnięcia. Ewentualne wadliwości w ocenie dowodów, ustaleniach faktycznych, wykładni przepisów nie mogą być postrzegane jako naruszenie tego przepisu. W sprawie sąd I instancji zgodnie z regulami dowodowymi wymienionymi w art. 233 § 1 kpc prawidłowo ocenił zebrany materiał dowodowy i dokonał trafnych ustaleń faktycznych. Z uzasadnienia sądu I instancji wprost wynika które dowody i z jakich przyczyn stanowiły podstawę ustalenia faktów istotnych dla rozpoznania sprawy i Sąd Apelacyjny w pełni ocenę tą podziela jak również poczynione w oparciu o te dowody ustalenia faktyczne i nie dopatruje się dowolności w poczynionych ustaleniach. W szczególności nie mogą być uznane za dowolne ustalenia dotyczące charakteru korzystania ze spornej nieruchomości gdyż ustalenia w tym zakresie poczynił sąd w oparciu o zeznania świadka W. H. syna powódki. Okoliczność ta zresztą wynikała z innych dowodów w tym dowodów z dokumentów. Podobnie nie sposób kwestionować w okolicznościach sprawy ustaleń dotyczących nękania powódki przez pozwanego skoro poza twierdzeniami powódki i zeznaniami jej syna nie było innych dowodów na tą okoliczność w szczególności nie było prowadzone w tym zakresie jakiegokolwiek postępowanie w sytuacji gdy każde inne zachowanie pozwanego spotykało się z reakcją powódki w postaci zawiadomienia do organów ścigania.

Przechodząc do zarzutu naruszenia prawa materialnego podkreślić należy, że powódka dochodzi ochrony dóbr osobistych a ich naruszenie identyfikuje ze zbyciem nieruchomości znajdującej się w jej posiadaniu przez pozwaną M. K. (2) oraz przez wtargnięcie przez M. K. (1) na działkę (...), wywiezienie znajdujących się tam ruchomości powódki i rozkradnięcie części sprzętów co naruszało jej prawo do prywatności i nietykalności mieszkania.

Dobra osobiste to prawa bezwzględne o charakterze niemajątkowym aksjologicznie związane z osobą ludzką odnoszące się do zachowań wpływających na sferę psychiczną duchową każdego człowieka. W nauce prawa wyróżnia się dobra osobiste dotyczące niematerialnych i materialnych stanów rzeczy. Do tych pierwszych zalicza się godność, cześć, wolności niematerialne, czyli swoboda sumienia, swoboda myśli, swoboda wyznania, działalność publiczna, pamięć o zmarłych bliskich. Do drugich nietykalność cielesną, integralność seksualną, wolność w aspekcie materialnym, życie rodzinne, prywatność, mir domowy, tajemnicę korespondencji. Katalog dóbr osobistych wymieniony w art. 23 kc nie jest wyczerpujący i w orzecznictwie możliwe jest wykształcenie się innych dóbr osobistych jak np. prawo do więzi rodzinnych. Niewątpliwym jest jednak, że do kategorii dóbr osobistych nie można zaliczyć praw o charakterze majątkowym, chociaż ich naruszenie może wpływać na negatywne odczucia w sferze psychicznej duchowej każdego kto utożsamia się z uprawnieniami do określonego prawa majątkowego. Nie każde jednak negatywne odczucie natury psychiczno duchowej może być kwalifikowane jako naruszenie określonego dobra osobistego w tym prawa do prywatności, ale tylko takie które ingeruje w sferę wartości o charakterze niemajątkowym prawnie chronioną. Pojęcie prywatności i intymności jest bardzo szerokie. Obejmuje wszelkie wartości człowieka jako osoby. W piśmiennictwie przykładowo identyfikuje się następujące sfery naruszenia prywatności: ciało ludzkie,

osobowość człowieka i jej przymioty, życie człowieka i sfery jego działalności, stosunki z innymi osobami. Przez ingerencje w sferę prywatności przyjmuje się zazwyczaj:

- przedstawienie osoby w fałszywym świetle,
- nieuprawnione nagranie, sfotografowanie lub filmowanie,
- zakaz publicznego wystawienia fotografii bez zgody, także po śmierci,
- niepokojenie drugiej osoby przez jej śledzenie, narzucanie swego towarzystwa,
- agresja władzy politycznej.

Nadto naruszenie dóbr osobistych musi mieć charakter bezprawny i przy przyjęciu konstrukcji domniemania bezprawności naruszenia dóbr osobistych na naruszcycielu spoczywa ciężar wykazania braku bezprawności działania. Odnosząc te zasady do realiów niniejszej sprawy stwierdzić należy, że brak jest podstaw do przypisania bezprawności działania pozwanej M. K. (2) pozostawiając na uboczu aspekt ingerencji jej w jakiegokolwiek dobro osobiste powódki. Pozwana do nieruchomości znajdującej się w posiadaniu powódki legitymowała się tytułem własności i w granicach przewidzianych przez przepis art. 140 kc mogła rozporządzać rzeczą.

Nie można również co do zasady przypisać bezprawności zachowania pozwanemu M. K. (1) w takim zakresie o ile wykonywał swoje prawo podmiotowe wynikające z przysługującego mu prawa własności. Wykonywanie własnego prawa podmiotowego nie jest zachowaniem bezprawnym a jego nadużycie można rozpatrywać na tle art. 5 kc w takim zakresie w jakim to prawo majątkowe nie korzysta z ochrony, ale za daleko sięgałaby konstrukcja, że nadużycie prawa majątkowego stanowi co do zasady o naruszeniu dóbr osobistych. Nie mniej jednak powódka postrzega naruszenie jej dóbr osobistych przez pozwanego w sierpniu 2006 roku, kiedy to pozwany wtargnął na posiadaną przez nią działkę (...), wywiózł znajdujące się tam ruchomości powódki i rozkradł część sprzętów co naruszyło jej prawo do prywatności i nietykalności mieszkania gdyż bez tytułu prawnego naruszył jej posiadanie, pomimo iż wiedział, że nieruchomość od lat 80-tych była w jej władaniu powódki i jej męża. Oceniając zachowanie pozwanego w aspekcie wykonywania własnego prawa podmiotowego należy się odnieść do wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej z dnia 28 listopada 2005 roku, sygn. akt I C 238/05. W pkt I orzeczenia sąd nakazał powódce wydanie nieruchomości na rzecz pozwanego, a w pkt II orzeczenia sąd zobowiązał powódkę do usunięcia ze spornej nieruchomości pustaków, żwiru i wapna w terminie tygodniowym - a w przypadku niewykonania w terminie upoważnił pozwanego do usunięcia tych przedmiotów na koszt pozwanej. Z ustaleń poczynionych w sprawie I C 238/05 wynika, że powódka była w posiadaniu tej działki. Z tych względów zajęcie jej przez pozwanego i usunięcie innych rzeczy niż wymienione w pkt. II przekraczało upoważnienie udzielne przez sąd i stanowiłoby o naruszeniu posiadania. Niemniej jednak samo naruszenie posiadania jako sytuacji prawnej o charakterze majątkowym polegającej na władaniu rzeczą nie stanowi o ingerencji w sferę dóbr osobistych stanowiących wartości niematerialne. Naruszenie to musiałoby bezpośrednio ingerować w wartości wymienione w art. 23 kc względnie inne postrzegane jako dobro osobiste. Tak nie było gdyż jak wynika z ustaleń sądu I instancji powódka w tej nieruchomości na stałe nie zamieszkiwała, a powódka nie wykazała, że wejście pozwanego na nieruchomość było połączone z jakąkolwiek ingerencją w sferę prywatności taką jak ciało ludzkie, osobowość człowieka i jej przymioty, życie człowieka i sfery jego działalności, stosunki z innymi osobami. Samo naruszenie prawa własności do rzeczy ruchomych wywołuje wyłącznie skutki z zakresu prawa rzeczowego. Nie zostało również wykazane aby pozwany M. K. (1) w inny sposób naruszał dobra osobiste powódki w m.in. przez nękanie jej sygnałami dźwiękowymi.

Brak jest również podstaw do przyjęcia naruszenia przez sąd I instancji art. 102 kpc przez jego niezastosowanie gdyż w stosunku do powódki nie zachodzą szczególne okoliczności wymienione w tym przepisie. Powódka wzięła bowiem strony w kolejne postępowania w których zmuszeni są do podejmowania czynności obronnych co generuje po ich stronie nie tylko czas ale i koszty.

Te okoliczności skutkowały oddaleniem apelacji na podstawie art. 385 kpc.

Na podstawie art. 98 § 1 kpc Sąd Apelacyjny zasądził od powódki na rzecz pozwanych kwoty po 2970 złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 28 maja 1982 roku prawo o adwokaturze (Dz. U nr 146 poz. 1188 z 2009r.) oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz.491) Sąd Apelacyjny przyznał na rzecz adw. W. M. ze środków Skarbu Państwa kwotę 3653,10 złotych w tym 683,10 złotych podatku VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.